

Grundlag for erhvervs- og vækstminister Annette Vilhelmsens tale ved høring om finansiel regulering den 29. maj 2013

[KUN DET TALTE ORD GÆLDER]

Tak for invitationen.

Jeg er netop landet fra Rådsmøde i Bruxelles, som jeg er hastet hjem fra.

Så jeg beklager, at jeg ikke kan kommentere nærmere på de tidligere indlæg. Men er glad for, at det kunne lykkes at komme hjem og deltage her i dag - for det er et vigtigt tema, hvordan vi bedst regulerer den finansielle sektor til gavn for samfundet.

Jeg er blevet bedt om at tale under overskriften ”Koster reguleringen arbejdspladser”.

Mit korte svar er ”nej” – ikke når vi tilrettelægger den finansielle regulering fornuftigt og ordentligt.

Og så kunne mit oplæg jo stoppe her.

Lad mig alligevel bruge de næste tyve minutter på at folde det svar lidt ud og fokusere på SIFI-regulering.

For det fremgår jo nærmest af invitationen til dagens høring, som om SIFI-regulering står i modsætning til vækst.

Jeg vil gerne gøre regeringens synspunkter klare fra starten.

For det første mener jeg, at vi har behov for en stærk SIFI-regulering i Danmark. Vi skal forebygge fremtidige finansielle kriser.

For det andet mener jeg, at en fornuftigt indfaset SIFI-regulering vil kunne indføres uden væsentlige negative virkninger på arbejdspladser og beskæftigelse i Danmark.

Jeg mener faktisk, at højere kapitalkrav er en billig måde at beskytte dansk økonomi, virksomheder og borgere mod fremtidige kriser.

Disse synspunkter vil jeg udfolde for jer her i dag.

[Hvorfor skal vi have SIFI-regulering?]

Hvorfor skal vi have SIFI-regulering i Danmark?

Jeg synes, at man nogle gange i debatten får indtryk af, at SIFI-regulering er noget, som bare er en belastning, og som vi ikke behøver.

Det er jeg ikke enig i. SIFI-regulering ligger helt naturligt i forlængelse af det samlede arbejde med at genskabe tilliden til den finansielle sektor.

Et bredt flertal i Folketinget står bag en række reformer, som tæller:

- Et bedre og mere aktivt finansielt tilsyn,
- Større gennemsigtighed og mere sunde aflønningsformer,
- Bedre polstring af alle banker og kreditinstitutter.
- Og så endelig: regulering af de systemisk vigtige finansielle institutter.

Behovet for SIFI-regulering er klart kortlagt af det udvalg – Michael Møller-udvalget – som en bred kreds i Folketinget var enige om at nedsætte i forbindelse med Bankpakke 4.

Vi har i Danmark meget store finansielle institutter målt i forhold til vores økonomis størrelse.

Med SIFI-regulering skal vi opbygge et værn, der muliggør, at vi fortsat kan have store og sunde finansielle virksomheder i et lille land som Danmark.

Reglerne skal også forebygge de meget negative konsekvenser, det vil få for samfundet, hvis netop disse store banker går ned.

Jeg synes også, man skal huske på, hvad der egentlig skete for blot fem år siden og i de år, der er gået siden.

Læren fra 2008 er, at finansielle kriser og finansiell ustabilitet er meget meget dyrt for samfundet, for virksomhederne og for borgerne.

Mange virksomheder har måttet dreje nøglen om, mange mennesker har mistet deres arbejde.

Finansielle kriser har en tendens til at udvikle sig til samfundsøkonomiske kriser og endda statsfinansielle kriser i nogle lande. Bare kig sydpå.

Hvis der er noget, der koster arbejdspladser, så er det finansielle kriser. Det viser historien med al tydelighed.

Derudover var den danske stat i 2008 nødt til at påtage sig endog meget store risici for at understøtte den finansielle stabilitet i Danmark.

Vi var dengang – for nu at blive i sprogbrugen ved dagens høring – nødt til at bygge et dige svarende til to gange det danske nationalprodukt for at holde hånden under den danske banksektor, herunder SIFI-banker.

Den situation ønsker regeringen ikke, at vi skal sætte danskerne i én gang til. Slet ikke i en tid, hvor vi har brug for den stabilitet, der skal til for at skabe vækst og job.

Derfor skal vi have en skærpet regulering af de banker, der *har* særlig stor betydning for den finansielle stabilitet – SIFIERne.

Der er tale om banker, der er så store, at vi ikke kan lade dem gå ned. SIFI-regulering skal forebygge de meget negative konsekvenser, det vil få for samfundet, hvis disse banker går ned.

Vi kan aldrig forebygge nye kriser 100 pct. Men vi kan mindske sandsynligheden for kriser betragteligt.

Det var der bred politisk enighed om, da man lavede Bankpakke 4 for knap to år siden.

Og det forventer danskerne og virksomhederne også af os i dag.

[SIFI-regulering er ikke et dansk fænomen]

Et synspunkt i debatten er, at regeringen er på vej til at gå foran alle andre lande ved at lave SIFI-regulering.

Her er jeg uenig.

Man kan altid diskutere, hvilke lande, det giver mest mening at sammenligne Danmark med – det har sikkert også været vendt i indlæg her i dag.

Men ser vi på de europæiske lande, vi normalt sammenligner os med og som vi, når alt kommer til alt, har mest til fælles med, så er de gået i gang med at indføre SIFI-regulering.

Det gælder Sverige. Det gælder Norge. Det gælder Holland. Det gælder Storbritannien. Og Schweiz har allerede indført SIFI-regler. Og det er lande, der ligesom os har banker, der er meget store i forhold til deres lands økonomi.

Selvom der endnu ikke foreligger forslag i Tyskland, har den tyske regering meddelt, at Tyskland vil indføre SIFI-regulering.

Man skal også huske på, at den tyske banksektor er anderledes end den danske. Den største tyske bank – Deutsche Bank – er relativt set langt mindre end den største danske bank. Det gør, at behovet for SIFI-regulering er mindre i Tyskland, end det er i Danmark.

Der er en række andre EU-lande, herunder sydeuropæiske og østeuropæiske lande, der ikke har meldt noget endnu. Men det er efter min opfattelse heller ikke dem, det er relevant, at vi sammenligner os med.

Men hvad så, hvis vi ser på de lande, der er i gang. Er SIFI-udvalgets anbefalinger om højere kapitalkrav så meget skrappe?

Svaret er igen her: nej.

De anbefalede danske krav er ikke højere end i Sverige og Norge. Og kravene er lavere end i Schweiz og Storbritannien.

Så er det urimeligt at stille tilsvarende krav til de danske SIF'er, hvor den største – Danske Bank – udgør 180 pct. af dansk BNP?

Det mener jeg ikke.

Danske Bank er faktisk den anden største bank i forhold til lokalt BNP i EU.

Den største er en cypriotisk bank. Den er det ikke gået så godt for, og da Cypern ikke i tilstrækkelig grad har forebygget sådanne kriser, har det resulteret i, at den lokale økonomi er blevet voldsomt påvirket.

Det må ikke ske i Danmark.

[Koster SIFI-kapitalkrav arbejdspladser?]

En anden ting, jeg godt vil fokusere lidt på, er om de ekstra kapitalkrav til SIFler er så dyre, som det fremføres i debatten

Eller for at henvise til overskriften, som jeg er blevet bedt om at tale ud fra:

Koster SIFI-kapitalkravene arbejdspladser i Danmark?

Jeg vil gætte på, at en række af de tidligere talere her i dag har argumenteret for, at højere kapitalkrav vil gøre udlån dyrere – og reducere udlånet – og dermed begrænse vækst og beskæftigelse i Danmark.

Nogle har måske endda beskyldt regeringen for at udhule sin egen vækstplan via en kommende SIFI-regulering.

Jeg vil godt sige meget klart allerede nu, at jeg ikke er enig i den udlægning. Og jeg vil gerne forklare hvorfor.

For det første: Der argumenteres typisk for, at egenkapital er dyrt, og at krav om mere egenkapital derfor vil øge bankernes finansieringsomkostninger. Umiddelbart er det rigtigt, men det er kun den ene side af medaljen.

Når en bank får mere egenkapital, bliver den også mere sikker. Aktionærer og kreditorer vil derfor sænke deres afkastkrav til banken. Det påvirker bankens finansieringsomkostninger i nedadgående retning.

Jeg vil ikke påstå, at påvirkningen af renter og udlån er nul, men alt tyder på, at effekten, når vi lægger det hele sammen, er meget beskeden.

Sådanne omkostninger må derfor anses som håndterbare. Ikke mindst i lyset af den lange indfasningsperiode, der er foreslået for kapitalkravet – helt frem til 2019 – og de nuværende kapitalniveauer i de store institutter.

Man skal huske på, at Danske Bank og hovedparten af de andre SIFler allerede i dag lever op til de anbefalede SIFI-kapitalkrav.

For det andet: Når man ser på de samfundsøkonomiske konsekvenser af højere kapitalkrav, kan det ikke nytte noget kun at se på de eventuelle omkostninger for bankerne.

Man må også indregne de positive effekter af, at banksystemet bliver mere sikkert, og at risikoen for finansielle kriser dermed mindskes.

Det er ikke en ligegyldig pointe, da omkostningerne ved finansielle kriser – som jeg har været inde på – er meget store for samfundet.

Nå vi på andre områder skal vurdere, om regulering kan betale sig for samfundet, tager vi også højde for de afledte effekter.

Når vi laver klimaregulering, indregner vi konsekvenserne af stigninger i vandstanden. Når vi laver miljøregulering, indregner vi konsekvenserne af landmandens udledning.

Når vi laver finansiel regulering, skal vi selvfølgelig også tage højde for den gevinst i form af en mindre risiko for en ny finansiel krise, vi får, når vi mindsker risikoen for, at en stor bank går ned.

Der er desuden en selvstændig værdi i, at danskernes tillid til den finansielle sektor og bankerne genoprettes.

For det tredje: En række undersøgelser viser, at omkostningerne for bankerne som følge af højere kapitalkrav er beskedne.

Senest har Nationalbanken offentliggjort en analyse, som viser, at afkastkravet på bankernes aktier og gæld falder, når bankerne har mere egenkapital.

Analysen viser faktisk, at afkastkravet falder så meget, at finansieringsomkostningerne er stort set konstante, hvis egenkapitalkravet hæves med tre procentpoint.

Det svarer cirka til SIFI-udvalgets anbefaling for Danske Bank.

Jeg har med glæde noteret mig, at denne vigtige pointe ikke er gået hen over hovedet på alle aktører i den finansielle sektor.

Helt vestpå i Danmark har direktøren for Ringkjøbing Landbobank for eksempel slået fast, at banken kan låne til en lavere rente på markederne, fordi den er meget vel-kapitaliseret.

Så jeg synes, man lige skal klappe hesten, før man på autopilot istemmer klagesangen.

Jeg vil samtidig gerne fremhæve, at regeringen er opmærksom på de udfordringer, som særligt foreningsejede realkreditinstitutter har i forhold til at rejse kapital.

Regeringen er åben overfor at finde løsninger her. Den konkrete udformning af nye instrumenter skal selvfølgelig overvejes nøje.

Der kan også være andre mere tekniske bemærkninger til udvalgets anbefalinger.

Vi er meget åbne for at drøfte de mest hensigtsmæssige løsninger også på disse punkter. Jeg er sikker på, at mine embedsmænd her i salen har noteret jeres synspunkter ned.

[Et sidespring: Finansiering og kreditklemme]

I dag er spørgsmålet om kreditsituationen for vores virksomheder også på dagsordenen.

Og vi ved, at kreditsituationen for de små og mellemstore virksomheder er blevet strammere efter den finansielle krise.

Alt andet ville også være en overraskelse i lyset af, at der har været store tab på dette område, og at flere af de mest kreditlystne banker ikke er her mere.

Vi skal her efter krisen finde den nye balance i kreditgivningen.

Der har i den forbindelse tidligere været henvist til en undersøgelse fra Dansk Erhverv, som viser, at hver femte får afslag eller opgiver at søge.

Om det er meget eller lidt er svært at bedømme, når man ikke har de konkrete sager foran sig.

Min holdning er, at vi har et problem, hvis bankerne stopper med at give finansiering til sunde og levedygtige projekter.

Hvis de derimod afholder sig fra at investere i usunde ejendomsprojekter eller virksomheder med tvivlsomme forretningsplaner, så er det tegn på, at de har lært af krisen og er på vej mod en sundere udlånspraksis.

Nationalbanken har set på, om det faldende udlån til erhverv primært skyldes højere kapitalkrav, eller i stedet skyldes at bankerne har strammet op på deres kreditvurderinger og risikovillighed.

Nationalbanken konkluderer, at der i store træk er tale om, at der i dag i højere grad end i årene op til krisen stilles krav om en sund forretning. Det er ikke nødvendigvis en skidt ting.

Bankerne har også strammet op på procedurer og dokumentationskrav. Det er svært at kritisere.

Det vigtigste her er at holde tungen lige i munden. Og billedet er selvfølgelig ikke sort/hvidt. Men det virker som en overreaktion at give skærpet finansiel regulering skylden for kreditsituationen.

Det er som nævnt snarere det forhold, at bankerne har strammet deres kreditpolitik blandt andet på baggrund af de store tab under krisen.

Og så lægger den lave vækst i dansk økonomi jo også en dæmper på mange investeringsprojekters økonomiske udsigter.

Man skal dog også holde sig for øje, at det samlede udlån til erhverv set i forhold til BNP er på niveau med 2007.

Jeg medgiver dog gerne, at en del – især mindre – virksomheder har fået sværere ved at finde finansiering til udvikling af deres forretning.

Her adskiller vi os dog ikke fra situationen i mange andre EU-lande, hvor finanskrisen har sat sig spor. Det er et vigtigt emne, når vi mødes i kredsen af erhvervsministre i EU.

Jeg vil gerne understrege, at regeringen lægger stor vægt på, at danske virksomheder kan finde finansiering til sunde projekter. Det er jo udgangspunktet for den vækst og de job, jeg og regeringen knokler for at skabe de bedste rammer for.

Netop derfor har vi sat gang i en række initiativer, der skal øge finansieringsmulighederne for særligt de små og mellemstore virksomheder.

Med Udviklingspakken fra foråret sidste år styrkede vi blandt andet Vækstfondens muligheder for at give lån til små og mellemstore virksomheder, ligesom vi styrkede dansk eksportfinansiering.

Og vi fortsatte med Kreditpakken i november, der danner basis for et øget udlån på over 12 milliarder. kr. til små og mellemstore virksomheder i 2013-2015.

Og senest har vi med vækstplanen øget Vækstfondens mulighed for at yde små vækstkautioner, vi har skabt basis for en ny type vækstlån til iværksættere, og vi har styrket Eksport Kredit Fondens mulighed for at yde eksportgarantier med op mod 15 milliarder kr.

Så regeringen har gjort meget for at skabe fornuftige muligheder for at finansiere sunde projekter. Men jeg er da åben over for, om der er mere, som vi med fornuft kan gøre.

Vi er på vej med et lovforslag, der skal skabe bedre rammer for udstedelse af erhvervsobligationer.

For regeringen er det helt centralt, at vi sikrer Danmark et godt afsæt for at skabe fornyet vækst.

Jeg vil indkalde relevante parter til en rundbordssamtale inden sommerferien for at drøfte kreditsituationen for små og mellemstore virksomheder.

[Tilbage til SIFI]

Men lad os vende tilbage til SIFI-reguleringen.

Jeg kan se, at Kristian Jensen tidligere har talt under overskriften ”stramme krav til den finansielle sektor kvæler vækst og beskæftigelse”.

For mig og regeringen drejer det sig ikke om *stramme* krav – vi ønsker *kloge* krav, som er baseret på grundig analyse, og som tjener et formål – nemlig at sikre finansiel stabilitet i Danmark til gavn for vækst og beskæftigelse.

Det håber jeg også, at Venstre gør.

Det er jeg i hvert fald ret sikker på, at danskerne og erhvervslivet gør.

[Afslutning]

Her til sidst vil jeg understrege, at regeringen lægger meget stor vægt på, at vi snarest muligt får politisk enighed om udpegningen af og krav til SIF'erne.

Det er naturligvis relevant se på, hvad andre lande gør – også af hensyn til konkurrencesituationen. Det har vi også gjort.

De lande, der ligesom Danmark har relativt store banker, har meldt ud. De anbefalede krav til danske SIF'er ligger på linje med kravene i disse lande.

SIFI-regulering er en vigtig del af vores finansielle regulering.

Det vil sende det signal til de finansielle markeder, at vi ovenpå den krise, der jo også ramte den danske finanssektor hårdt, opbygger en stærk og stabil sektor. Det er godt for tilliden til dansk økonomi og dermed også for vores konkurrencedygtighed.

Vi er allerede i gang med de politiske forhandlinger. Det er regeringens håb, at vi kan finde en løsning til gavn for Danmark, danske virksomheder og danske borgere.

Jeg er indstillet på, at vi ikke skal løse alle udfordringer med regulering af SIF'er i denne omgang. For eksempel er der centrale dele omkring krisehåndtering af SIF'er, hvor vi bør afvente resultatet af igangværende forhandlinger i EU.

Men det er vigtigt, at vi kommer i gang med SIFI-reguleringen nu. Indfasningen af nye krav skal have god tid – netop for at undgå væsentlige negative virkninger på vækst og arbejdspladser i Danmark.

Når de fælles EU-regler er fastlagt, kan vi tage fat på anden del. Til den tid kan vi så også se, hvordan andre lande vil håndtere det spørgsmål.

Det er vigtigt, at vi ikke igen glemmer historien, men tager ved lære og forebygger fremtidige finansielle kriser.

Danmark er ikke Cypern. Og vi skal ikke bringe os i en situation som Cypern. Derfor skal vi have en ordentlig SIFI-regulering, der muliggør, at vi også i Danmark kan have store og sunde finansielle virksomheder.

En fornuftigt indfaset SIFI-regulering vil kunne indføres uden væsentlige negative virkninger på arbejdspladser og beskæftigelse i Danmark.

Undlader vi at handle nu, løber vi derimod en stor risiko for, at finansielle kriser igen vil kunne slå dansk økonomi ud af kurs – og det koster job og vækstmuligheder.

Tak for ordet.